

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA PROGRAMÓW UNIJNYCH

Zasady horyzontalne w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027

lipiec 2022r

Plan prezentacji

Zakres obowiązywania przepisów

Zapewnienie poszanowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (KPP)

Uwzględnienie perspektywy płci w całym procesie przygotowania, wdrażania, sprawozdawczości i ewaluacji

Zapobieganie wszelkiej dyskryminacji, ze szczególnym uwzględnieniem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Zasada „nie czyn poważnych szkód”, jako jeden z elementów wspierania zrównoważonego rozwoju

Zasady horyzontalne w rozporządzeniu ogólnym

Artykuł 9

Zasady horyzontalne

1. Państwa członkowskie i Komisja zapewniają poszanowanie praw podstawowych oraz przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w procesie wdrażania Funduszy.
2. Państwa członkowskie i Komisja zapewniają, by równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci brano pod uwagę i propagowano w całym procesie przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów.
3. Państwa członkowskie i Komisja podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów. W procesie przygotowywania i wdrażania programów należy w szczególności wziąć pod uwagę zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
4. Cele Funduszy są realizowane zgodnie z celem wspierania zrównoważonego rozwoju, określonym w art. 11 TFUE, oraz z uwzględnieniem celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju, a także porozumienia paryskiego i zasady „nie czynić poważnych szkód”.

Cele Funduszy są realizowane przy pełnym poszanowaniu dorobku prawnego Unii w dziedzinie środowiska

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

Zakres obowiązywania przepisów

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR),
- Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)
- Fundusz Spójności (FS)
- Fundusz Sprawiedliwej Transformacji
- Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (FAMI)
- Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami (IZGW)
- Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)
- Programy Interreg

Zasady horyzontalne w aktach prawa

- **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.** ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (dalej zwane „rozporządzeniem ogólnym”),
- **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r.** w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności,
- **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r.** ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (zwane dalej „rozporządzeniem ws. EFS+”),
- **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r.** ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

Prawa podstawowe to prawa człowieka, które
znalazły odzwierciedlenie w normach o charakterze
konstytucyjnym

Trochę historii o Karcie Praw Podstawowych (KPP)

Traktat z Nicei – 07 grudnia 2000 r –proklamował pierwszy w historii integracji europejskiej dokumentem prawny zawierający obszerny katalog praw podstawowych wiążący zarówno instytucje, organy i agencje Unii Europejskiej, jak i państwa członkowskie, gdy stosują one prawo Unii Europejskiej

Traktat z Lizbony - 01 grudnia 2009 r - Karta Praw Podstawowych UE uzyskała moc wiążącą wraz z wejściem w życie Traktatu z Lizbony

Art. 9. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

KPP – akt prawa pierwotnego

Dokument stanowi **akt prawa pierwotnego UE**, przez co służy za kryterium oceny ważności aktów prawa wtórnego UE i przepisów krajowych.

Wartość Karty polega na wyraźnym **uznaniu kluczowej roli praw podstawowych w porządku prawnym UE**. W dokumencie podkreślono, że **Unia jest wspólnotą praw i wartości**, a prawa podstawowe obywateli odgrywają w Unii Europejskiej zasadniczą rolę.

Przy wykonywaniu prawa UE instytucje UE i organy krajowe, w tym sądy, muszą przestrzegać przepisów Karty. Zbiór praw podstawowych ma zastosowanie wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo unijne, co oznacza, że nie ma on zastosowania w sytuacjach, które nie odnoszą się do prawa UE.

Obowiązek przestrzegania praw zawartych w Karcie **obowiązuje nie tylko kraje członkowskie, ale też kandydatów do wejścia do UE** oraz kraje zawierające umowy międzynarodowe ze Wspólnotą.

Zawartość Karty Praw Podstawowych

W tekście KKP określono **sześć podstawowych praw i wolności** chronionych przez UE:

I. godność człowieka - prawa człowieka do godności, życia i poszanowania jego integralności, zakaz stosowania tortur i niewolnictwa,

II. wolność - prawa do wolności i poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, prawo do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny, prawa do wolności myśli, sumienia i religii, prawa do wolności wypowiedzi i zgromadzania się, prawa do nauki, pracy, własności i azylu,

III. równość - zasada równości i niedyskryminacji, poszanowanie różnorodności kulturowej, religijnej i językowej, ochrona praw dziecka, osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych,

IV. solidarność – prawo pracowników do informacji i konsultacji w ramach przedsiębiorstwa, prawo dostępu do bezpłatnego pośrednictwa pracy, ochrony w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy, ochrona zdrowia,

V. prawa obywatelskie - prawa obywateli Unii – prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach lokalnych, prawo do dobrej administracji, prawo petycji, prawo dostępu do dokumentów, prawo do opieki dyplomatycznej oraz prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu,

VI. sprawiedliwość - prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu, prawo do obrony, zasady legalności oraz proporcjonalności kar do czynów zabronionych pod groźbą kary, zakaz ponownego sądenia lub karania w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary.

Procedury służące do włączania zapisów KPP - projekt

Wszystkie **wnioski o dofinansowanie projektów** w danym programie będą analizowane na etapie oceny na podstawie kryteriów wyboru projektów pod kątem ich zgodności z prawami i wolnościami określonymi **w obszarach II do V KPP**. Jeżeli podczas oceny wniosku osoby jej dokonujące zidentyfikują zagrożenie dla którychkolwiek z ww. praw i wolności, zobowiązane będą do zgłoszenia swoich zastrzeżeń i uwag, a następnie do skierowania wniosku **do uzupełnienia/poprawy lub negatywnej ocen**.

W projektach realizowanych na podstawie umowy o dofinansowanie podejrzenia o niezgodności z KPP projektów lub działań beneficjenta związanych z realizacją projektów **zgłaszane są do IP/IW/IZ w formie pisemnej** (np. przez uczestnika projektu). Po otrzymaniu zgłoszenia, IP/IW/IZ analizuje je i podejmuje czynności w celu ustalenia, czy prawo/wolność określone w KPP, pomimo deklaracji we wniosku o dofinansowanie projektu, nie jest respektowana, tj.: zwraca się z prośbą do beneficjenta o **przedstawienie stosownych wyjaśnień**, a jeśli nie będą one kompletne i wystarczające, to podejmuje decyzję o **konieczności przeprowadzenia kontroli u beneficjenta**. Stwierdzone zgłoszenie naruszenia przekazywane jest do odpowiednich służb, np. Rzecznika Praw Obywatelskich, Państwowej Inspekcji Pracy, Rzecznika Praw Pacjenta, a także właściwych organów ścigania oraz do wiadomości IZ.

Działania informacyjno-świadomościowe związane z KPP

Ponieważ wymóg spełniania warunku dotyczącego KPP jest nowym wymaganiem w ramach programu, a jednocześnie odnosi się w swej treści do kwestii powszechnie znanych, wynikających również z prawa krajowego, konieczne będą przede wszystkim **działania świadomościowe ukierunkowane na fakt istnienia tego warunku i konieczność jego przestrzegania** na każdym etapie realizacji projektów/programu.

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

Równość szans kobiet i mężczyzn

Czym jest równość szans?

Przypisaniem kobietom i mężczyznom równych praw i obowiązków, a także równego dostępu do zasobów społecznych (np. usług publicznych, rynku pracy, nauki).

To działania przyczyniające się do zwiększenia trwałego udziału kobiet i mężczyzn w zatrudnieniu i rozwoju ich kariery, ograniczenia segregacji na rynku pracy, zwalczania stereotypów związanych z płcią oraz propagowania godzenia pracy i życia osobistego.

Czym nie jest zasada równości szans kobiet i mężczyzn?

- **Równość nie oznacza zawsze „po równo”,** to nie jest podział 50/50 kobiet i mężczyzn uczestniczących w projektach;
- Fakt, że określone działania w większym zakresie skierowane są do jednej płci (lub w większej części do jednej płci) **nie oznacza, że druga płć jest dyskryminowana;**
- **Same deklaratywne zapisy** o zagwarantowaniu pełnej dostępności dla kobiet i mężczyzn czy też niedyskryminowaniu nikogo, nie są realizacją zasady równości szans kobiet i mężczyzn;
- Działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn **nie kończą się na analizie sytuacji kobiet i mężczyzn** oraz stwierdzeniu istniejących nierówności;

Główne obszary nierówności

- Edukacja
- Zdrowie
- Rynek pracy
- Dostęp do władzy i stanowisk decyzyjnych
- Różnice w wynagrodzeniach za pracę o tej samej wartości
- Ubóstwo
- Przemoc

Bariery równościowe wg Komisji Europejskiej

- segregacja pozioma i pionowa rynku pracy,
- różnice w płacach kobiet i mężczyzn,
- mała dostępność elastycznych rozwiązań czasu pracy,
- niski udział mężczyzn w wypełnianiu obowiązków domowych,
- niski udział kobiet w podejmowaniu decyzji,
- przemoc ze względu na płeć,
- niewidoczność kwestii płci w ochronie zdrowia,
- niewystarczający system opieki przedszkolnej,
- stereotypy płci we wszystkich obszarach,
- dyskryminacja wielokrotna

Dyskryminacja zaczyna się w głowie

Strategiczne cele równości płci

- Równy stopień niezależności ekonomicznej kobiet i mężczyzn
- Wykorzenianie wszelkich form przemocy ze względu na płeć
- Eliminowanie stereotypów związanych z płcią
- Godzenie życia prywatnego i zawodowego
- Równe uczestnictwo w podejmowaniu decyzji

4 kroki analizy projektu pod kątem płci

Krok 1 – Segregacja danych

- Uczestnicy/-czki projektu zawsze mają płeć. Dlatego nie ma projektów neutralnych pod względem płci. np. „Nasz projekt kierowany jest do przedsiębiorstw, więc kwestie równości płci go nie dotyczą”
- Dostosowanie celów, działań i oczekiwanych rezultatów do potrzeb konkretnych grup docelowych.
- Określenie, jakie działania w ramach projektu są pomocne w zmniejszaniu nierówności płci.

Krok 2 – Identyfikacja ról kobiet i mężczyzn

W oparciu o zebrane dane:

- Kto robi co i kiedy?
- Kto ma prawo do wykorzystywania zasobów i ich kontroli?
- Kto zyskuje, a kto traci?

4 kroki analizy projektu pod kątem płci

Krok 3 – Określenie potrzeb kobiet i mężczyzn

- Jakie są potrzeby różnych grup interesariuszy?
- Jakie są potrzeby kobiet, a jakie mężczyzn w tych grupach?
- Które z tych potrzeb są związane z jakim obszarem pracy: praca zawodowa, praca domowa, praca na rzecz społeczności?
- Potrzeby praktyczne, czy potrzeby strategiczne?
- Jak uwzględnić te potrzeby, planując projekt

Krok 4 – Ocena wpływu na różne grupy

- W jaki sposób różne działania w ramach naszego projektu wpłyną:
 - na życie i pozycję kobiet?
 - na życie i pozycję mężczyzn?
- Jak działania będą postrzegane i odbierane?
- Kto zyska, a kto traci w wyniku projektu?

Standard minimum

Standard minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn w ramach projektów współfinansowanych z EFS+ dla polityki spójności 2021-2027 (PROJEKT)

1.	We wniosku o dofinansowanie projektu zawarte zostały informacje, które potwierdzają istnienie (albo brak istniejących) barier równościowych w obszarze tematycznym interwencji i/lub zasięgu oddziaływania projektu. pkt 0 albo 1
2.	Wniosek o dofinansowanie projektu zawiera działania odpowiadające na zidentyfikowane bariery równościowe w obszarze tematycznym interwencji i/lub zasięgu oddziaływania projektu. pkt 0 albo 1 albo 2
3.	W przypadku stwierdzenia braku barier równościowych, wniosek o dofinansowanie projektu zawiera działania zapewniające przestrzeganie zasady równości kobiet i mężczyzn, tak aby na żadnym etapie realizacji projektu nie wystąpiły bariery równościowe. pkt 0 albo 1 albo 2
4.	Wskaźniki realizacji projektu zostały podane w podziale na płeć. pkt 0 albo 1
5.	We wniosku o dofinansowanie projektu wskazano, jakie działania zostaną podjęte w celu zapewnienia równościowego zarządzania projektem. pkt 0 albo 1

Krótkie omówienie Standardu minimum

- standard minimum składa się z **5 podstawowych kryteriów oceny**, dotyczących charakterystyki projektu. **Maksymalna liczba punktów do uzyskania wynosi 5**, ponieważ kryterium nr 2 i 3 są alternatywne
- w ramach wspomnianych 5 kryteriów, istnieje możliwość dodawania przez instytucję przygotowującą regulamin wyboru projektu **kryteriów uszczegółowiających**. Kryteria te stanowią doprecyzowanie 5 podstawowych kryteriów, **nie są jednak dodatkowo punktowane**. Wprowadzanie dodatkowych kryteriów uszczegółowiających do poszczególnych konkursów **wymaga akceptacji komitetu monitorującego**.
- wniosek o dofinansowanie projektu nie musi uzyskać maksymalnej liczby punktów za każde kryterium standardu minimum (wymagane są w sumie **co najmniej 3 punkty**)
- brak uzyskania co najmniej 3 punktów w standardzie minimum **jest równoznaczny z odrzuceniem wniosku** lub skierowaniem go **do negocjacji, co jest rozwiązaniem rekomendowanym**
- każde kryterium oceny w standardzie minimum **jest oceniane niezależnie** od innych kryteriów oceny, z wyjątkiem kryteriów nr 2 i 3, które są alternatywne

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

Zapobieganie wszelkiej dyskryminacji

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

niedyskryminacja

w tym dostępność dla osób z niepełnosprawnością

Dostępność – dlaczego?

☐ zmiany demograficzne i społeczne – **starzejemy się, jako społeczeństwo**

- w 2060 roku Polska będzie najstarszym krajem Europy – **36% osób w wieku 60+**
- osoby z niepełnosprawnością w wieku 16+ (z orzeczeniem) w 2018 roku (badanie BAEL) **stanowiły 10% populacji**
- **30% populacji**, osób w wieku 60+ może doświadczać różnego rodzaju niepełnosprawności

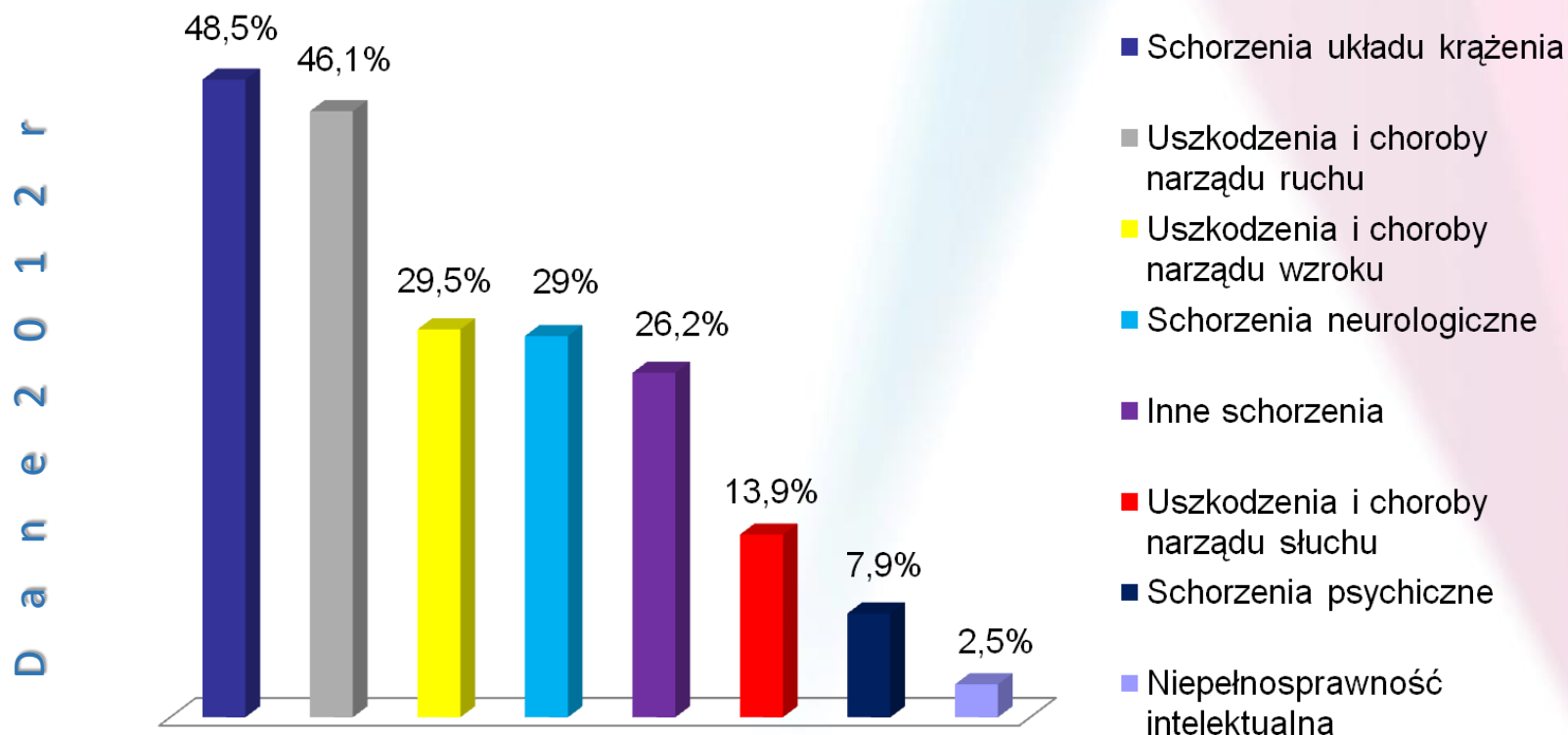
☐ **niedostępna architektura i przestrzeń publiczna**, zwłaszcza wielokondygnacyjne budynki wielorodzinne

☐ **międzynarodowe zobowiązania prawne** – Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, Karta Praw Podstawowych UE

☐ **program rządowy** Dostępność Plus

Struktura osób z niepełnosprawnością w Polsce

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

Dostępność na czym polega?

Dostępność, to nie tylko dbanie o to, by **nikogo nie dyskryminować**, ale przede wszystkim podejmowanie działań dla **wyrównywania szans grup dyskryminowanych**.

To **zwalczanie wszelkich form dyskryminacji** ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, religię, światopogląd, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną.

Cel realizacji dostępności

Zapewnienie **wszystkim osobom**, w tym osobom ze szczególnymi potrzebami, **jednakowego dostępu** do m.in. produktów, usług, infrastruktury, transportu, edukacji, informacji i zatrudnienia - co przyczyni się do **zapobiegania powstawaniu różnego rodzaju problemów społecznych**, tj. wykluczenia, marginalizacji społecznej, bezrobocia czy ubóstwa.

Dokumenty na rzecz dostępności

Europejski filar Praw Socjalnych

Na szczycie w Göteborgu w 2017 r. Parlament Europejski, Rada i Komisja ogłosiły uroczyste utworzenie **Europejskiego filaru praw socjalnych**.

Europejski filar praw socjalnych przewiduje zarówno nowe prawa dla obywateli, jak i zmierza do ułatwienia im skuteczniejszego egzekwowania praw, które już im przysługują. Europejski filar praw socjalnych opiera się na 20 podstawowych zasadach uporządkowanych według trzech następujących kategorii:

- równe szanse i dostęp do zatrudnienia
- uczciwe warunki pracy
- ochrona socjalna i integracja społeczna.

Kształcenie, szkolenie i uczenie się przez całe życie

Równouprawnienie płci

Równe szanse

Aktywne wsparcie na rzecz zatrudnienia

Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym

Prawo do Informacji

Prawo do Informacji o warunkach zatrudnienia i ochrona w przypadku zwolnień

Świadczenia dla bezrobotnych

Ochrona socjalna

Świadczenia emerytalne i renty

Bezpieczne i elastyczne zatrudnienie

Sprawiedliwe wynagrodzenie

Zdrowe, bezpieczne i dobrze dostosowane środowisko pracy oraz ochrona danych

Opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci

Opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci

Mieszkania i pomoc dla bezdomnych

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

Fundusze europejskie są najlepszym popularyzatorem zasady dostępności i jej emisariuszem

Zasada równości i niedyskryminacji w Umowie Partnerstwa 2021-2027

Przestrzeganie tej zasady jest prawnym obowiązkiem

Wszystkie projekty muszą uwzględniać zasadę, na każdym etapie

Umożliwienie wszystkim czynnego uczestnictwa w rynku pracy i integracji z otoczeniem społecznym

Rezultaty projektów muszą mieć charakter ogólnodostępny i niedyskryminacyjny

Zasada realizowana będzie poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania

Zasada realizowana będzie także poprzez mechanizm racjonalnych usprawnień

Zasada zapewni dostępność do usług, transportu, infrastruktury, komunikacji, kultury, edukacji, rynku pracy

Wsparcie udzielane będzie wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają zasady

UP rekomenduje odrębne typy wsparcia czy konkretne projekty dedykowane zasadzie

Inwestycje ze środków UE będą musiały wykazać zgodność m.in. z Kartą Praw Podstawowych

Promowanie społeczeństwa włączającego wszystkich obywateli oraz zapewniające im pełną równość oraz możliwość uczestnictwa w inwestycjach i inicjatywach finansowanych z UE

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

Uniwersalne projektowanie

Projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, **by były użyteczne dla wszystkich**, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania.

Uniwersalne projektowanie nie wyklucza możliwości zapewniania dodatkowych udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne. W przypadku projektów realizowanych w polityce spójności, koncepcja uniwersalnego projektowania jest realizowana przez zastosowanie **co najmniej standardów dostępności dla polityki spójności 2021-2027**;

Standardy dostępności

Głównym celem standardów dostępności dla polityki spójności 2021-2027 jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami, na równi z osobami pełnosprawnymi, **dostępu do funduszy unijnych w zakresie:**

- udziału
- użytkowania
- zrozumienia
- komunikowania się
- skorzystania z ich efektów.

Standardy uwzględniają potrzeby osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, **w szczególności** osób:

- z niepełnosprawnością ruchową
- niewidomych i słabowidzących
- głuchych i słabosłyszących
- z niepełnosprawnością intelektualną
- z zaburzeniami lub chorobami psychicznymi
- z trudnościami komunikacyjnymi.

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

5 standardów dostępności

1. Standard szkoleniowy (szkolenia, kursy, warsztaty, doradztwo)
2. Standard informacyjno-promocyjny
3. Standard transportowy
4. Standard cyfrowy
5. Standard architektoniczny

Racjonalne usprawnienia

Konieczne i odpowiednie **zmiany oraz dostosowania**, które nie nakładają nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia. Rozpatrywane są osobno dla każdego konkretnego przypadku. Ich celem jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami.

Zasada równości i niedyskryminacji w FEM 2021-2027

We wszystkich typach projektów, **na poziomie kryteriów wyboru projektów**, planuje się zapewnienie **równego dostępu do udziału w projektach wszystkim osobom wpisującym się w zakres interwencji**. Z kolei zasada niedyskryminacji, równości i włączenia społecznego będzie realizowana na poziomie kryteriów wyboru projektu, obowiązkowych dla każdego projektu i **dotyczyć będzie wszystkich etapów ich wdrażania**, tj. przygotowania, realizacji, monitorowania i kontroli. Od spełnienia tych kryteriów uzależnione będzie dopuszczenie projektu do dalszego etapu oceny

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

Zasada „nie czynić poważnych szkód”

Wspieranie zrównoważonego rozwoju

Cele funduszy unijnych są realizowane zgodnie z celem wspierania zrównoważonego rozwoju, określonym w **art. 11 TFUE**, oraz z uwzględnieniem **celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju**, a także **porozumienia paryskiego i zasady „nie czynić znaczącej szkody”** (art. 9 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021-2027)

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

Działania UE na rzecz klimatu 2021-2027

30% wydatków z budżetu UE zostanie przeznaczone na wspieranie celów klimatycznych. EFRR wniesie wkład **w wysokości 30%** całkowitej koperty finansowej EFRR, a Fundusz Spójności **37 % całkowitej alokacji FS** na cele związane z klimatem.

Instytucje zaangażowane w wydatkowanie środków polityki spójności powinny wspierać działania, które byłyby prowadzone z poszanowaniem norm i priorytetów Unii w zakresie klimatu i środowiska i które nie czyniłyby poważnych szkód dla celów środowiskowych zgodnie z zasadą „nie czyni poważnych szkód” (DNSH) we wszystkich programach.

W przypadku zidentyfikowania zagrożeń dla zgodności z DNSH określone typy projektów **mogą zostać wyłączone ze wsparcia.**

Jednym z narzędzi realizacji zasady zrównoważonego rozwoju w polityce spójności 2021-2027 będzie stosowanie **kryteriów wyboru projektów wspierających rozwiązania proekologiczne** takie jak oszczędność energii i wody, powtórne wykorzystanie zasobów, ograniczenie wpływu na bioróżnorodność itp.

Wspieranie zrównoważonego rozwoju w UE

Z uwagi na postępujące zmiany klimatu oraz zagrożenia dla środowiska Unia Europejska zdecydowała się opracować plan działania - **Europejski Zielony Ład**. Jego ideą jest całkowita transformacja obecnej gospodarki - **do 2050 roku** ma ona osiągnąć zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych.

Zakładana redefinicja modelu gospodarczego i oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużywanych zasobów mają się również odbyć z dbałością o kwestie społeczne transformacji

50%↓
1.5°C

EUROPEJSKI ZIELONY ŁĄD

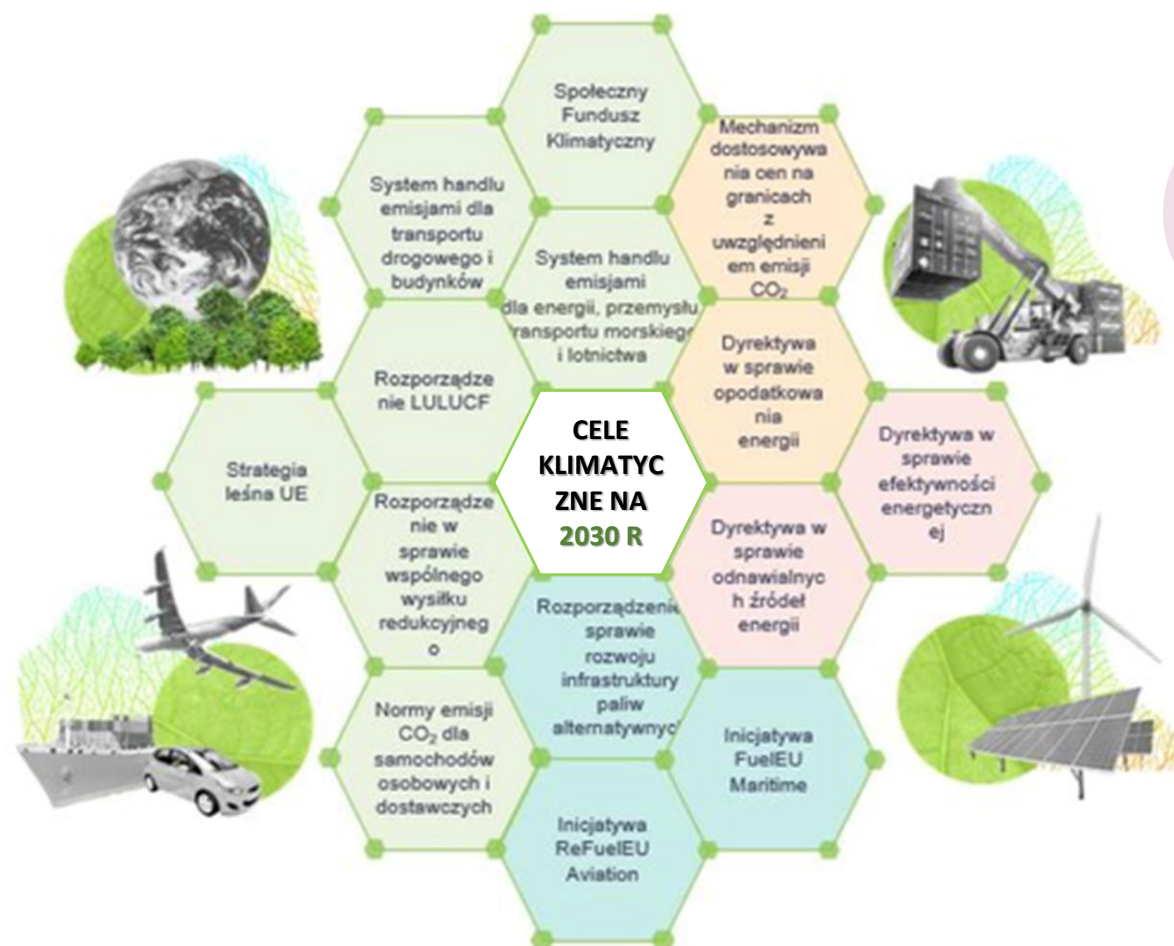
POLITYKI
I STRATEGIE

POLITYKA
FINANSOWA
(strategia
zrównoważonego
finansowania)

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

Europejski Zielony Ład – polityki i strategie

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

Europejski Zielony Ład

świeże powietrze,
czysta woda, zdrowe
gleby i różnorodność
biologiczna

zdrowa i przystępna
cenowo żywność

czystsza energia i
najnowsze ekologiczne
innowacje
technologiczne

przyszłościowe miejsca
pracy i umiejętności
niezbędne do
transformacji

wyremontowane
energooszczędne
budynki

większa oferta
transportu
publicznego

trwalsze produkty, które
można naprawić,
podać recyklingowi i
ponownie wykorzystać

odporny i
konkurencyjny w
skali globalnej
przemysł

DNSH w kontekście celów środowiskowych

Zgodność z zasadą „nie czynić znaczącej szkody” (zasadą DNSH – do no significant harm) oceniana jest w odniesieniu do następujących **sześciu celów środowiskowych**:

1. łagodzenie zmian klimatu;
2. adaptacja do zmian klimatu;
3. odpowiednie użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich;
4. gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling;
5. zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi;
6. ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów

od 01 stycznia 2022r

od 01 stycznia 2023r

Wytyczne techniczne dotyczące zasady DNSH

Wytyczne techniczne Komisji Europejskiej dotyczące stosowania zasady DNSH zostały zawarte w Komunikacie KE (2021/C 58/01) z dnia 18.02.2021 r., pt. „Wytyczne techniczne dotyczące stosowania zasady „nie czynić znaczącej szkody” na podstawie rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności”

Czym jest taksonomia?

Taksonomia, to rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z 18 czerwca 2020 w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088.

Celem taksonomii jest **konieczność przekierowania finansowania na obszary zrównoważonego rozwoju**, premiowania projektów, które oprócz zwrotu z inwestycji będą stymulować i zapewniać dodaną wartość społeczną i środowiskową. Z uwagi na mnogość definicji i kryteriów, jakie można przyjąć w ocenie „zieloności” czy „zrównoważoności” tych projektów, Unia zaprezentowała **ujednolicone narzędzie kwalifikacji**, które pozwoli stwierdzić, czy mieszczą się one w wytycznych zrównoważonego finansowania.

Rozporządzenie w sprawie taksonomii

Jest to rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852, które ustanawia techniczne kryteria kwalifikacji służące określeniu warunków, na jakich dana działalność gospodarcza **kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu lub w adaptację do zmian klimatu**, a także określeniu, czy ta działalność gospodarcza **nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych**.

Znaczące szkody dla 6 celów środowiskowych

Cel środowiskowy	Znaczące szkody, jeżeli
Łagodzenie zmian klimatu (mitygacja)	prowadzi do znaczących emisji gazów cieplarnianych
Adaptacja do zmian klimatu	prowadzi do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych, wywieranych na tę działalność lub na ludzi, przyrodę lub aktywa
Odpowiednie użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	szkodzi dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód podziemnych; lub dobremu stanowi środowiska wód morskich
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	prowadzi do znaczącego braku efektywności w wykorzystywaniu materiałów lub w bezpośrednim lub pośrednim wykorzystywaniu zasobów naturalnych, lub do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, lub jeżeli długotrwałe składowanie odpadów może wyrządzać znaczące i długoterminowe szkody dla środowiska
Zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi	prowadzi do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub ziemi
Ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów	w znacznym stopniu szkodzi dobremu stanowi i odporności ekosystemów lub jest szkodliwa dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA
PROGRAMÓW UNIJNYCH

Dziękuję za uwagę

Maria Wiro-Kiro

Wydział Szkoleń Beneficjentów i PIFE
Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych

www.funduszedlamazowska.eu

e-mail: m.wiro-kiro@mazowia.eu

Sieć Punktów Informacyjnych
Funduszy Europejskich w województwie mazowieckim

pn. - pt. 08.00-16.00

tel. 801 101 101, 22 542 27 99